

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTA OFICIALA A EPISCOPIEI ARADULUI

Redacția și Administrația
ARAD, STR. EMINESCU 18

APARE DUMINECA
Redactor: Pr. Ilarion V. Felea

ABONAMENTE:
Pentru 1 an 500 Lei; 6 luni 150 Lei

„Rolul mare al Bisericii“

Dacă din avalanșa de gânduri ce-mi ispitesc adeseori pana, partea cea mai mare rămâne troenită sub lespedeza tăcerii, e că sfii-ciunea din mine nătâng îmi face gândul și dușmană slova.

Și totuși... astădată m'am biruit, îndrăsnind!

Indrăsnesc acum, fiindcă îndrăsneala altora mi-a trezit în suflet gânduri care imperios îmi cer să le îmbrac în iscusitul veșmânt al scrisului.

Să mă explic: nu arareori, chemați și nechemăți, în probleme mari, dau soluții, învinuesc, preamăresc, fac și refac totul, numai cu cuvântul lor scris și cuprins în cadrul unui articol de ziar, purtând pe frontispiciu un răsunător titlu.

Așa bunăoară, un mai îndrăzneț și mult mai dibaciu maestru-mănuitor de condeiu de cît cel ce s'a luptat cu sine ca să scrie acestea, — inspirat de mulțimea ce ieșea din bisericile întâlnite în „drumul său“ — mai zilele trecute își așternea gândurile în articolul cu frumos și răsunător titlu: „Rolul mare al Bisericii“!

Pe cine n'a ispitit acest atât de sugestiv titlu? Cine nu bănuia că în cele ce vor urma va fi vorba nu de o laudă ci de o cuviincioasă și aleasă prețuire a nenumăratelor servicii pe care Biserica noastră, de pe plaiurile pământului românesc, le aduce Neamului, în aceste zile de grea cumpănă?!

Se prea poate ca interpretarea dată de mine să fie eronată — așa cum aș vrea să fie — în care caz, făcându-mi „mea culpa“, aștept îndurare și iertare, dar, după modesta-mi apreciere, cetind și rîndurile și printre rînduri parcă nu venea vorba despre așa ceva ci mai degrabă, cel ce le semna, tânjea după vremurile — apuse în negura trecutului — din anii copilăriei, în care „legătura cu Biserica era atât de strînsă“ și mijea o oarecare nemulțumire,

dorind o Biserică mai „socială“, „cu o iubire ce atinge pe oameni cu binefacerea ei“ și cu un „altar ce-și trimite preotul“ acasă la credincioși, nu cum a fost Biserica Rusiei pravoslavnice, care „pentru a nu pierde dreptul de a intra în Raiu“, „refuza viața“ și „nu era destul de apropiată de nevoile reale ale vieții“!

Cu toate că era în cauză creștinismul rusec, cugetu-mi respingea cu indignare și nu se lăsa înduplecat a crede că „Biserica lui Hristos“ fie și fără voia Ei, în mod implicit, ar fi rodit iadul bolșevic pe pământ. Și, pe loc, m'am întrebat: Biserica noastră străbună este Ea destul de „socială“, „este aproape de nevoile reale ale vieții“, „altarul Ei își trimite preotul său la credincioși“?

La toate acestea, spontan, din adâncimile sufletului, a răsărit vijelios categoricul răspuns: Da! Căci, ca în trecut și în prezent, Biserica noastră nu a fost și nu este o spectatoare pasivă la viața Neamului, a cărei alvie o formează alternativa multelor zile furtunoase și a mai puținelor zile senine. Și azi, Ea se identifică cu Neamul și aspirațiile lui, plînge cu el și se bucură cu el!

Gîndind acestea, fără ca să vreau, mă fură gândul și îmi îndreaptă privirea înspre satul românesc, pitulat în adâncimi de văi, aciuat în vîrf de deal sau pe insorite câmpii.

E așa cum îl știm cu toții: de cele mai multe ori, mai puțin avut, cu case modeste, standard de viață puțin ridicat, școală și biserică de lemn, dar, ... întotdeauna și pretutindeni, cu suflet bun și mare, nobil, cinstit și iertător.

Sufletul acesta e sufletul Neamului, este mîndria lui! Ce e drept, este zestrea dată de Dumnezeu Neamului nostru, da: este și roada sfintelor strădanii ale umililor mistriași de suflete, dintre cari, pe bună dreptate, nu poate lipsi figura slujitorului Sfintelor Altare.

Parcă-l văd pe el, umilul preot de sat, cu

merindea'n basmaluță, cum, prin arșiță sau ger, pe tănuite poteci, trece văi și dealuri, în sătucul în care un suflet îndurerat îi așteaptă cuvântul alinător, ca apoi, numai în amurgul zilei, să se întoarne iarăși în căminul său, istovit și ducând cu sine doar cereasca plată a mulțumirei unei datorii împlinite. El nu știe, — sau mai bine nu vrea, poate, — să-și însăileze tot binele, toată iubirea ce colidian o transformă'n mari sau mici, dar mărețe fapte, fiindcă e convins de mult că „forța literei este mai slabă decât vorba vie” și graiul faptelor.

Priviți viața satului lui în toate laturile ei și-l veți vedea prezent pretutindeni: oficiind la Altar, plângând cu enoriașii și bucurându-se cu ei, educator în școală, inițiind și muncind în societăți de binefaceri, naționale, culturale, economice; ajutând, îndemnând, întărind și mângâind. Ba mai mult, îl veți putea vedea în haină militară, printre răniți, în cazarmă sau chiar printre obuze. În toate acestea, nimic exagerat. Nu este acesta un preot fictiv, măestri: cu multă abilitate „ex machina” și nici

activitatea lui frumoase infloritură de stil, produs al unei bogate fantezii. Nu! El este preotul, „păstorul cel bun care sufletu-și pune pentru oi” și pe care mă încumet să-l identific cu anonimul preot român. Dar, să nu înțelegem greșit Biserica. Ea nu este unul și acelaș lucru, nici cu preotul bun și cu atât mai puțin cu „năimitul” ce lasă oile și fuge. Biserica suntem toți: păstori și turmă. Și'n acest caz o întrebare: presupunând că Biserica n'ar mai fi la înălțimea avută în vremile apuse, oare, vina nu cumva apasă și pe conștiința celor mulți cari nu mai intră decât „la ocazii”, ci trec „în drumul lor”, pe lângă Sf. Biserica, uitând că sunt mădulare ale Ei?!

Când toți aceștia vor „și intra” și dacă vor intra, cu „inimă înfrântă și umilită”, își vor proșterne genunchiul, *atunci și numai atunci* li se va scutura tina de pe ochiul minții și vor putea înțelege cu adevărat „Rolul mare al Bisericii”.

„Dacă nu astăzi — când?...”

Pr. Gh. Balta

Spovedanii...

Practicile și obiceiurile religioase pe care și le manifestă Rusul în public, felul deosebit de interpretare ale acestor practice, deși în sine lor sunt profund creștine, fac ca viața Rusului să pară în ochii multora ca o „taină”.

Datorită acestui fapt, Rusul, una și aceeași persoană, trece prin fața noastră ca insul care trăește deodată întreaga gamă a vieții omenești, dela o extremă la alta. Una și aceeași persoană, în acelaș timp, poate să trăiască starea sufletească a unui creștin religios și habotnic, starea de mușic, sau chiar pe aceia de bolșevic revoluționar. Voiu istoris; câteva întâmplări de acestea: care arată pe Rus ca atare.

În luna Octomvrie a anului trecut, mă găseam într'o comună rusească din Transnistria, Grebenic. Am mănânat la o familie rusească. Toți membrii familiei și-au manifestat bucuria de a mă avea în mijlocul lor, prin lacrimi.

Intrucât era într'o Sâmbătă seara, am săvârșit slujba vecerniei, într'o cameră, frumos împodobită cu icoane. Înainte de cină, m'au rugat să săvârșesc și slujba Acatistului pentru izbăvirea și întoarcerea acasă a doi feciori membrii ai familiei.

Toți membrii familiei, vreo opt la număr, au cântat foarte frumos, în cor bine armonizat, răspunsurile la cele două slujbe, cu excepția unui flăcău, de vreo 18 ani, Vanea, care stătea retras într'un colț, foarte posomorât.

Rugăciunile înainte de cină precum și cele după cină, nu fost cântate de toți, cu excepția aceleiași persoane, care nici n'a stat la masă cu noi. Am fost nedumerit și am întrebat pe gazda casei, tatăl lui Vanea, care-i motivul de

Vanea nici n'a cântat în rând cu ceilalți și nici n'a stat la masă cu noi? Nu știe sau nu vrea? Și bătrânul mi a răspuns: nici unul din acestea două. Vanea știe să cânte și dorește să cânte dar nu-l lăsăm să cânte împreună cu noi, până nu va trece timpul curățirii de 40 de zile. Și completează: Vanea, a lucrat într'o fabrică la Odesa, împreună cu comuniștii cari l-au „spurcat”. Și de aceea are nevoie de timp de „curățire”.

Bătrânului Rus i-a fost dat să trăiască în acelaș moment, atât starea de bucurie cât și starea de durere. Starea de bucurie, întrucât i s'a dat prilejul a se dărui cu totul pe sine lui Dumnezeu, prin rugăciune ca în vremile de libertate a Țarilor pravoslavnic, precum și starea de durere, întrucât Vanea, feciorul lui, n'a putut să participe sufletește la această bucurie a sa și a fraților lui. În ochii unora, acest bătrân rus poate să treacă ca un habotnic-religios, și un păstrător rigorist a credinței pravoslavnice, în timp ce, în ochii altora — și poate și în' sufletul lui Vanea, care în timpul discuțiilor noastre ne trimitea un zâmbet de roinic, udat de lacrimi, — ca un tiran al unui suflet de copil.

Alt caz: în luna Septemvrie 1942 mă aflam tot într'o comună rusească din Transnistria, în Blijni-Hutar.

Din convorbirile avute cu oamenii am înțeles că fostul preot din acea comună — rus de origină — după o pribegie de vreo 10—15 ani, s'a reîntors la biserica satului, să-și continue slujba preoțească. Obștea bisericii i-a refuzat serviciile preoțești și l-au alungat din comună ca pe

un apostat. Lămurirea: preotul respectiv a făcut parte din numărul celor slabi de îngeri, care, în timpul persecuției bolșevice, s'a lepădat de preoție, înrolându-se ca actor la o trupă teatrală.

Obștea bisericii nu numai că n'a aderat la concepția atee a conducerii comuniste, dar refuză o comuniune spirituală cu acela care, poate forțat, și-a câștigat traiul vieții pe altă cale decât cea preoțească.

Un al treilea caz, petrecut tot într'o comună rusească, Serbca-Nouă, ne-a dat mai mult de gândit. În comuna Serbca-Nouă am activat pe teren misionar 3 luni de zile. În acest timp, mai mult sau mai puțin, m'am familiarizat cu oamenii, cu viața și cu obiceiurile lor. Din punct de vedere religios, m'am simțit foarte bine, datorită curentului religios pe care-l găsești în fiecare comună și casă rusească. În acest timp, la biserică s'a format un cor mixt, admirabil armonizat, care, în timpul slujbelor din biserică, creia acea stare de extaz și de misticism, proprie ortodoxiei. Totuși, în primele zile, mă reîntorceam dela biserică cu o a-dâncă durere în suflet. Motivul: între ecteniile pe care le rosteam în biserică este una la care corul și cântăreții nu răspundeau. Această ectenie este următoarea: „Pentru ca să i ajute să supuie sub picioarele sale pe toți vrăjmașii și potrivnicii, Domnului să ne rugăm”. Dacă am judeca obștea acestei comune după această manifestare de refuz, ar fi trebuit ca întreaga această obștie să ia drumul unei „Sibirii” imaginare, ca dușmană și potrivnică a intereselor noastre naționale și dinastice.

Refuzul de a se ruga, într'o clipă, alături de tine, și-l înfățișează pe Rus ca pe un dușman; interpretarea acestei atitudini, care în sine ei este profund creștină, îl arată, însă, ca pe un creștin care trăiește la maximum ideea de înfrățire prin dragostea creștină.

Neînțelegând eu această atitudine, am rugat pe Gheghea Teodor Teodorovici să mi o talmăcească. Și bătrânul urmează așa: „În timpul de față, dușmanii poporului român, care este un popor pravoslavnic, sunt soldații bolșevicilor; ori, acești soldați sunt feciorii noștri; ei se luptă fără voia lor, forțați fiind de jidani.

Feciorii noștri, în timpul de față sunt în rătăcire; noi nu dorim ca ei să piară în această necredință, ci să se reîntoarcă la credința pravoslavnică. Căci scris este; „Nu voesc moartea păcătosului ci să se întoarcă și să fie viu”. Noi ne rugăm cu toți lui Dumnezeu, pentru victoria Armatei Române, și dorim cu toții acest lucru, știind noi că odată cu victoria Armatei Române, înseamnă totodată și victoria credinței pravoslavnice în Rusia. Dorim însă, totodată, ca feciorii noștri să nu vadă moartea, până nu vor vedea în Rusia această victorie pravoslavnică”. Acesta este Rusul: el este omul, care, pentru unii poartă în suflet raiul, iar pentru alții iadul. El este omul extremelor, care în decurs de 22 de ani și mai bine s'a dublat pe sine. În Rusul din afară, vedem pe omul satanizat, tăvălit în noroiul necredinței, lucrând la comanda unui principiu negativ și rău; dacă ne vom cobori, însă, în sufletul Rusului, acolo vom găsi pe Rusul adevărat, martirizat de propriile

sale japte, pe care le săvârșește conștient, dar fără voia sa, și care dorește din adâncul sufletului un echilibru al său și al lumii întregi.

Cele trei cazuri istorisite, sunt suficiente, cred, pentru a ne convinge, că stăpânirea bolșevică, cu toate străduințele pe care le-a depus pentru a declara poporul rus ca ateu și a smulge din sufletul său icoana lui Hristos, n'a reușit.

După 22 de ani de persecuție, împotriva credinței, icoana lui Hristos nu s'a stins în sufletul Rusului, ci poate că acuma strălucește mai luminos ca oricând.

Dostoewski, cu câteva clipe înainte de a închide ochii: pentru vecie, a chemat în jurul patului de suferință pe copiii-săi, cărora le-a lăsat un testament, cu rugămintea de a fi executat întocmai, și a cărui conșinut este următorul: „Copiii mei suprema bucurie a vieții și supremul bine pe care poate să l aibă un om în această viață, e să nu-și piardă credința în Dumnezeu. ...Chiar dacă nenorocul v'ar paște să fiți criminali în viață, nici atunci să nu pierdeți încrederea în Dumnezeu, care e bun și vă va ierta”.

Reîntorcându-mă din Transnistria, m'am reîntors cu această convingere, că fiecare Rus este un legitim urmaș al lui Dostoewski, și ca atare, și executor al testamentului său.

IULIAN, ieromonahul.

Sărbarea dela Șiclău

În Dumineca Vameșului și Fariseului, din 14 Febr. 1943, fosta casă de adunare a comunității baptiste din Șiclău, în cadrul unei festivități înălțătoare, a fost sfințită și destinată pentru a servi ca locaș pentru Școala de Duminecă.

În sala arh'plină de credincioși, P. C. Părinte C. Monția a oficiat aghiasma, cu care apoi a stropit pereții casei și publicul asistent. După sfințire, dl I. Bătrâna, notar comunal, a citit decretul lege pentru desființarea sectelor, după care P. C. Păr. C. Monția a rostit o cuvântare înflăcărată, din care publicăm următoarele pasagii:

„Nici unul dintre apostoli n'a fost așa de tare în credință ca și apostolul Petru. Nici unul n'a rostit acea puternică mărturisire, pe care a rostit-o solemn sfântul apostol Petru: „Tu ești Hristos Fiul lui Dumnezeu celui viu”. Aceasta mărturisire este fundamentul religiei noastre, este temelie credinței noastre. Biserica apostolică este zidită și întemeiată pe credința cea tare în Dumnezeirea Mântuitorului, ce a mărturisit-o sf. apostol Petru în numele tuturor apostolilor. Atunci i-a răspuns Domnul nostru Iisus Hristos: „Tu ești Petru și pe aceasta piatră voi zidi biserica mea și nici porțile iadului nu o vor birui”.

De atunci și până în veacul al XI-lea biserica cea una, sfântă, sobornicească și apostolească, a rămas nedespărțită. În veacul al XI-lea s'a produs în sânul bisericii creștine desbinarea numită în istorie „schisma cea mare”, schisma dintre biserica răsăriteană și cea apuseană.

În decursul veacurilor s'au mai ivit și alte desbinări

făcute de calvini, luterani, baptiști, adventiști ș. a.

Baptiștii s'au ivit între noi cu scopul de a ne desnaționaliza. Cine vrea să se convingă despre acest adevăr, n'are decât să caute în arhiva jud. Arad, unde stă scris că în anul 1895 într'o ședință a Consiliului Județean un deputat dela Hălmagiu, cu numele Almay Oliver, a zis că „pe baptiști trebuie să-i sprijinim, pentru că dacă sprijinim pe baptiști, peste 50 ani nu va mai fi nici un român”. Acest adevăr — nu vă fie cu supărare — s'a putut constata și în comuna noastră (Șiclău) și anume: În anul 1913, când s'a edificat școala de stat, comitetul comunal în frunte cu mine am protestat cu toată puterea cuvântului contra edificării ei, fiindcă știam, că prin edificarea ei cu 4 sale de învățământ, cum era planul, se urmărea închiderea școlărilor noastre confesionale și orice hotărâre am adus noi, dacă nu-i plăcea notarului ungur, singurul membru baptist în comitetul comunal, la un semn al notarului, se scula în picioare și o apela. Acest adevăr îl pot confirma acei bătrâni, cari au format comitetul comunal de atunci.

În 1918, când în marea adunare dela 1 Decembrie din Alba-Iulia s'a hotărât unirea teritorială a Ardealului cu Țara Mamă, trebuia „să se rupă și pecețile” desbinărilor confesionale și să se facă unirea într'o singură lege. Ceeace s'a omis atunci, s'a făcut în parte acum. Deci la unire cu toții, pentru că așa ne învață și Cartea Sfântă: „Iată ce e bun și ce e frumos, fără numai a locui frații împreună”, și pentru că așa zice și proverbul românesc: „Tu mi-ești frate eu și-s frate, în noi doi un suflet bate”. Nu avem noi dușmani destui interni și externi, cari ar dori să ne prăpădim cu toții? Nu curg destule șiroaie de lacrimi amare din ochii fiilor și fraților noștri și nu țâșnește din trupul lor sângele scump pe pământul străin al celor fără Dumnezeu din Rusia pentru apărarea Bisericii și Crucii lui Hristos și pentru apărarea pământului câștigat și udat cu scump sângele lor? Desbinări religioase ne mai trebuie? Certe între frații de același sânge? Știți bine că ap. Pavel scrie că cel ce cutează a strica casa Tatălui meu, strica-l va pe acela Dumnezeu.

Pedeapsa lui Dumnezeu nu va întârzia, ci va veni de bună seamă asupra celor cari cu gânduri rele voiesc a dărâma Biserica și credința, căci zice Domnul: „Cel ce nu va crede, osândi-se-va”.

Cine cugetași, dragi ascultători, că ne-a susținut pe noi până în ziua de azi ca popor plin de viață și viitor? Prin atâtea lupte ce am avut a trece cu deosebite popoare sălbătice, prin atâtea suferințe și prigoniri ce am trecut? Intreaga noastră istorie dela început și până astăzi nu este altceva, decât o vale de lacrimi ce pururea s'a stors din ochii noștri și totuși nu am perit și nu ne-am stins. Aceasta împrejurare avem să o mulțumim numai tăriei credinței, ce moși strămoșii noștri au avut-o cât e Biserica și Rege. Căci Intreaga viață și toate mișcările dezvoltării naționale a poporului român le hotărăște sentimentul său religios; toate luptele lui s'au dat pentru apărarea legii și a Bisericii străbune.

Dacă Biserica ne a susținut 1800 de ani și nu ne-am stins prin atâtea nenorociri și furtuni ce au venit peste noi,

dacă Biserica a păstrat legea și limba noastră atâtea sute de ani, tainele și așezămintele apostolilor, precum și obiceiurile noastre rămase dela strămoși, atunci de bună seamă și de aci înainte ne va susține, ne va păstra tainele și așezămintele noastre. Ba ce-i mai mult, chiar ea are chemarea sfântă de a ne păstra cu sfințenie și limba și naționalitatea noastră. De aceea se cere ca noi să nu ne despărțim de dânsa. Pururea să fim sub acoperământul ei, căci numai așa vom putea da piept cu nenorocirile ce ne amenință. — Avem destule pilde înaintea noastră — apostolii, martirii, cari parcă ne zic pururea: Strângeți-vă tot mai tare în jurul Bisericii, căci dânsa este corabia de scăpare pe aceasta mare plină de valuri și furtuni.

Și acum — ca de încheiere — mă bucur din tot sufletul meu, că s'a împlinit ceea ce am dorit eu și anume: înainte cu vreo 15-20 ani a venit la mine conducătorul de atunci al baptiștilor, într'o seară de iarnă, cu care am discutat vreo 4 ore chestiunea baptistă — aduându-i între altele ca pildă pe Gheorghe Popa din Cheșa, care, venind din America, s'a reintors cu cei 56 tovarăși ai lui la Biserica strămoșească. Dânsul mi-a promis că va încerca ce vor zice frații lui. Atunci m'a întrebat că ce va fi cu această casă? Eu i-am răspuns: Vom face din ea „Casă Culturală”. Ceiace nu s'a putut face atunci, s'a făcut acum. Deci de azi înainte această casă va purta numirea de „Casa Culturală” sub îngrijirea și ocrotirea sfintei noastre Biserici.

După cari rog pe bunul Dumnezeu să ne învrednicească, să ajungem zilele acele fericite, când în țara noastră mult încercată să fie: **Un Domn, o Credință și un Botez**”.

După cuvântare a urmat desfășurarea programului Școlii de Dumineca.

Să dea bunul Dumnezeu ca sărbarea dela Șiclău să fie un început bun și binecuântat.

Despre ce să predicăm?

La Duminica lăsatului de brânză (36 după Rusalii, în 7 Martie) vom vorbi despre **Post**.

Atât din evanghelie, cât și din apostol ni s'a citit azi despre post. Iar în cântările bisericesti de azi tema principală este greșala lui Adam pentru mâncare. Acesta, cel dintâi, a fost încercat cu un fel de post când i-a fost oprit să mănânce din pomul cunoștinței binelui și a răului (Gen. 2, 17). Dar neascultând porunca lui Dumnezeu, a mâncat din pomul oprit, și prin aceasta și-a atras osânda, asupra lui și a întregului neam omenesc. Deci pentru mâncarea și călcarea de poruncă a lui Adam celui dintâi, Mântuitorul Hristos, al doilea Adam, a postit patruzeci de zile (Mt. 4, 2) și s'a făcut ascultător până la moarte. Această supanere preasmerită a Fiului lui Dumnezeu a mers până acolo, că Iisus și-a întins

pe lemn mânilor spre răstignire, pentru ca să ispășească greșala lui Adam cel care a întins mâna spre lemnul pomului oprit.

*

Se vede că postul își are rostul în procesul mântuirii noastre: Mai întâiu, fiindcă însuși Hristos a postit pentru a noastră mântuire; și în al doilea rând pentru că și noi oamenii se cuvine să postim, tot pentru mântuire. Așa încât și postul este o faptă bună adevărat un semn al credinței noastre. El este leac împotriva păcatului și un bun prieten al rugăciunii și un îndrumător stăruitor la milostenie.

Postul este o reținere dela anumite mâncări și băuturi și dela toate lucrurile lumști și dela toate dorințele rele, pentru ca creștinul să poată face rugăciunea lui mai cu ușurință și să împăce pe Dumnezeu, și încă pentru ca să omoare poftele cele trupești și să câștige Harul lui Dumnezeu (Mărturisirea ortodoxă). Deci postul, ca și credința, sau alte fapte bune, ori ca rugăciunea, este adicător de Har și e legat de Mântuirea noastră. Postul e o cale de mântuire. Și Dumnezeu a deschis această cale încă de atunci de când a decretat mântuirea neamului omenesc, adevărat din veci. Postul, precum văzurăm, a început din Raiu, și este o cerință necentenită a sf. Scripturi, atât în T. V. (Exod 34, 28; Deut. 9, 9; 2. Imp. 1, 11—12; 3. Imp. 19, 8; Ezdra 10, 6; Iona 3, 4—6) cât și a T. N. (Fapte 10, 30; 13, 2; 14, 28). Acestei cerințe i s'au supus dreptii înainte de venirea lui Iisus. Sf. Ioan Botezătorul, îndeosebi, a trăit în pustie, hrănindu-se cu lăcuste și cu miere sălbatică (Mt. 3, 4; și 11, 18), și postea împreună cu învățăceii săi, pe care i-a trimis, într-o bună zi, la Mântuitorul, pentru ca să-l întrebe de ce nu postesc și ucenicii lui. Răspunsul lui Iisus a fost minunat: „*Au doară pot nuntașii să postească până este mirele cu ei? Până când au pe mirele cu ei nu pot să postească. Dară vor veni zile când se va lua Mirele dela ei, și atunci vor posti*” (Mc. 2, 19—20). Și într'adevăr Mântuitorul Hristos, Mirele, s'a ngrijit ca toți urmașii lui să postească, după ce el se va depărta dela ei trupește. El ne a arătat cum trebuie să postim, chiar prin cuvintele evangheliei de azi: „*Și când postiți nu fiți ca fărarnicii triști, că își smolesc fețele lor ca să arate oamenilor că postesc. Adevăr zic vouă, că își iau plata lor. Iar tu când postești, unge-ți capul și spală-ți fața, ca să nu te arăți oamenilor că postești, ci Tatălui tău, cel ce vede în ascuns. Și Tatăl tău, cel ce vede în ascuns, îți va răsplăti la arătare*” (Mat. 6, 16—18).

Iată cum aceste sfaturi ale Domnului ne vorbesc despre două feluri de a posti: ca fariseii, adevărat numai după partea noastră externă, tru-

pește, — și creștinește, adevărat din suflet și în ascuns. Postul fariseic se mărginește numai la forme exterioare și numai la abținere dela mâncări și băutură. Acest post este pentru oameni; și dela oameni își are plata sa. Despre un astfel de post zice Sf. Ioan Gură de aur, că „cine mărginește postul său numai la a nu mânca, acela mai mult necinstește postul”. Pe când postul cu adevărat creștin, pe lângă abținerea dela anumite mâncări, de slastă, și dela băutură, împreună această abținere și cu rugăciunea, cu milostenia și cu pocăința pentru păcatele săvârșite, și astfel postește și în „ascuns”, adevărat în taina sufletului său. Acesta este postul pentru Dumnezeu, și dela el își are plata sa. Intr'adevăr, e o notă caracteristică a postului, de a nu fi împlinit pentru oameni, ci pentru Dumnezeu. De aceea întreabă Domnul prin Proorocul ce zice: „*Spune la tot poporul țării și preoților: Când ați postit și ați plâns în luna a cincina și a șaptea, în acești șaptezeci de ani, oare pentru mine ați postit voi?*” (Zaharia 7, 5) „*Oare acesta este postul plăcut mie: să-și chinuiască omul sufletul o zi? Să-și plece capul ca un pipirig și să se culce pe sac și cenușe? Iată postul plăcut mie: desleagă lanțurile răutății desnoadă legăturile robiei, rupe orice fel de jug; împarte-ți pâinea cu cel flămând și adu în casa ta pe nenorociții fără adăpost...*” (Isa. 58, 5—7). Astfel se împlinește postul creștin: pentru Dumnezeu, nu pentru oameni.

Pentru oameni „posteau” Fariseii, pentru a fi văzuți și laudați. Pentru oameni „postim” când ne pune medicul la regim. Pentru a ne salva viața și sănătatea pământească, ținem riguros dieta. Femeile, mai ales la oraș, „postesc” pentru că moda le-o pretinde. Dar, oare, pentru Dumnezeu, fără să ne gândim la noi, de ce să nu postim?

Sf. Scriptură ne istorisește, la Întâmpinarea Domnului, că Proorocița Ana „cu posturi și rugăciuni slujia lui Dumnezeu ziua și noaptea” (Lc. 2, 37). Iată un model de postire nu pentru oameni, ci pentru Dumnezeu. Un astfel de post este cu adevărat o jertfă a sufletului și a trupului nostru față de Dumnezeu. Nu poate posti cineva numai trupește, dar nici singur postul launtric, pe care-l susțin unii, nu este de ajuns. Sf. Apostol poruncește: „*Vă rog, fraților, să puneți înainte trupurile voastre jertfă vie, sfântă și bineplăcută lui Dumnezeu*” (Rom. 12, 1). Deci el ne cere ca să aducem lui Dumnezeu în chip de jertfă întreaga noastră ființă, prin adevăratul post.

*

Citim cu toți prin ziare că șeful spiritual al Indienilor, Gandhi, a declarat greva foamei, pentru a nu știu câta oară, în semn de protestare pentru arestarea sa. Acum se află în stare gravă,

după a noua zi de post în care n'a luat nimic în gură. Pe lângă caracterul de protest, Gandhi mai crede că postul său poate ajuta poporului indian.

Am amintit acest caz de nemaipomenită putere de înfrânare, pentru a promova și la cei ce mă ascultă, dorința de a posti, dar nu pentru oameni, ca șeful hindus, ci pentru Dumnezeu, și nu pentru vre-un rezultat trecător, ci pentru înșasi mântuirea noastră. „Când începe primăvara — zice *sf. Ioan Gură de Aur* — plugarul își pregătește uneltele sale pentru lucrul de primăvară, corăbierul își duce la mare corabia sa și călătorul pornește din nou la drum. Iar când începe postul — și noi ca și plugarii să ne pregătim; ca năierii să căutăm a învinge valurile ispitelor; și ca drumeții să ne pregătim în călătoria noastră spre cer, care ne așteaptă azi sau mâne pe fiecare“. De mâne începe postul. „Călătoria bunătăților s'a deschis! Cei ce voți să vă nevoiți intrați, încingându-vă cu nevoința cea bună a postului. Că ceice se luptă după lege, după dreptate se și încununează. Și luând toată într'armarea crucii să ne luptăm împotriva vrăjmașului, ca un zid nestricat fiind credința, și ca o platoșă: rugăciunea, și ca un coif, milostenia. În loc de sabie, postul, carele taie toată răutatea dela inimă. Celce face acestea va primi cununa cea adevărată dela Împăratul tuturor, în ziua Judecării“ (*Stihira dela Laude*).

B.

Cărți și Reviste

Preot Gheorghe Șoima: Despre Rugăciune, Sibiu 1942, pag. 62, prețul 35 lei.

Este broșura a 25-a din colecția „Popasuri duhovnicești“ care se tipărește în Arhiepiscopatul Sibiului.

Cartea ne învață, ca într'o meditație, cei rugăciunea, cum să ne rugăm, ce să cerem în rugăciune, cum se face rugăciunea cântată și cea de mulțumire, care-i folosul rugăciunii și a Cărții de rugăciuni.

Autorul înseamnă așa de frumos, că rugăciunea asigură sănătatea și astămpără dorul sufletului după Dumnezeu. „După cum trupul nostru, făcut din pământ, își împrospează puterile muncind pământul și hrănindu-se cu roadele pământului, așa sufletul nostru, suflare din Duhul lui Dumnezeu, își primenește lumina și și încalzește viața, rugându-se lui Dumnezeu și primind dela El darul cerești“ (p. 4—5).

Rugăciunea nu poate să fie înlocuită cu nimic; „nici cu vederea celor mai minunate frumuseți pământești, nici cu auzirea celor mai ar-

monioase cântări lumești, nici cu aflarea grabnică a celor mai răsunătoare și mai noi vesti, nici chiar cu cetirea celor mai rare cărți, oricât de frumoase și de bogate în înțelepciune omească ar fi ele“.

Când se simte mai liber de grijile lumești, sufletul ne șoptește: „Lăsați-mă să mă rog“... (p. 5).

Sunt cuprinse în broșura Părintelui Gh. Șoima învățături și îndemnuri de un neprețuit folos pentru orice creștin iubitor de rugăciune pioasă.

*

Diacon Nicolae Mladin: Biserica lui Dumnezeu în lumina Sfintei Scripturi. Sibiu 1942, pag. 105, prețul 35 lei.

Este a 15-a broșură care s'a publicat în biblioteca populară „Veniți la Hristos“, ce apare cu binecuvântarea I. P. S. S. Mitropolitului Nicolae.

După apelul: *Să iubim Biserica lui Hristos*, autorul desfășură limpede învățătura ortodoxă despre Biserică și arată la fiecare pas atât rătăcirile sectare cât și greșelile fiilor risipitori, cari stau departe de Casa Domnului. Sunt pagini luminoase de doctrină și exemplificări, menite a da tuturor cetitorilor convingeri temeinice și a le stimula dragostea sfântă pentru locașul mântuirii noastre.

Scrisă cu căldură, cu pricepere și cu avânt, cum se scriu imnurile, broșura este foarte potrivită pentru a se răspândi în popor, sau cel puțin pentru a se citi din ea în școlile duminicale.

*

Saeculum. Revistă de filosofie. Director *Lucian Blaga*. Anul I, Ian.—Febr. 1943. Sibiu.

Intr'un moment cu totul inoportun, dl prof. L. Blaga a inaugurat o nouă discuție în jurul ortodoxismului. O începe prin articolul „Despre viitorul filosofiei românești“, pe care-l publică în fruntea revistei *Saeculum*, tipărită recent de Dsa la Sibiu. În acest articol, care face parte dintr'un studiu în pregătire, pe lângă unele săgeți înveninate, pe care le îndreaptă împotriva unor teologi demni de tot respectul nostru, dl L. Blaga mărturisește că Dsa înțelege „perfect importanța imensă istorică și actuală a ortodoxiei“, care este „un admirabil factor conservator“ și că nimeni nu prețuește mai mult decât Dsa „fervoarea religioasă, în orice formă s'ar manifesta“, dar în acelaș timp spune că doctrina ortodoxă este „o foarte nobilă operă umană... gândită de sfinții părinții cari au fost mari metafizicieni“, „Greci, Sirieni și Egipteni „de rasă incertă“, că afirmația: „doctrina ortodoxă e de natură dumnezeiască“ e o încercare „deghizată sau fățise de a interzice orice gândire filosofică-metafizică de o

semnificație *creatoare*", că „ortodoximul, de necontestate merite“, e „prea rigid, prea dogmatic și prea defensiv“ ș. a. de unde urmează că între românism și ortodoxism, între „specificul românesc“ și cel creștinesc, ar fi o totală independență!

Constatăm cu mult regret că dl L. Blaga confundă religia cu metafizica, ortodoxia cu filosofia, ca și când oamenii ar căuta în religie nu mai ceea ce caută Dsa în filosofie.

Religia — la noi una cu ortodoxia — a fost, este și va fi totdeauna mai mult decât filosofia. Religia are un sistem unitar, „închegat“, pe care filosofia nu-l are. Dl Blaga consideră acest fapt un defect al religiei, în vreme ce noi credem că este un merit pentru ea și un mare avantaj pentru toți oamenii, atât pentru care nu filosofează cât și pentru cei ce filosofează. Nu oricine poate și nici nu e necesar să schițeze sisteme originale de orientare în lume și viață. Dar din constatarea aceasta nu urmează că religia pune piedeci filosofilor ca să cugete și să creeze sistemele care le convine (deși prin mulțimea lor sporesc și mai mult haosul din lume).

Religia are un rol mult mai mare decât și-l închipue dl Blaga, rol pe care filosofia niciodată nu-l poate îndeplini. Întâi de toate religia satisface trebuințele de *mântuire* ale oamenilor. Asta se caută mai mult în ortodoxie: mântuirea de rău, ieșirea din tragic, desăvârșirea. În rândul al doilea, religia *inspiră* pe gânditori și artiști spre *creație*, lucru pe care dl Blaga îl cam trece cu vederea. Să scoatem numai din opera filosofică și poetică a Dsale ideile religioase (că sentimente religioase nu are) și vom vedea cât de săracă și poate chiar neînsemnată ar fi. Aceeaș operație dacă o facem cu toate operele mari ale culturii omenеști, scoțând din ele elementul religios și moral, ne-am speria cât de sărac e spiritul creator al oamenilor, fără imboldul religiei. Susținând mereu nemulțumirea pentru viața prezentă și aspirația spre mai bine, biciuind moravurile rele și stimulând virtuțile, religia susține cea mai potrivită atmosferă de duh pentru creațiile culturale.

Numai aceste considerații sunt suficiente să ne convingă că dl prof. L. Blaga nu face bine când se leagă mereu de principii care ar trebui respectate și de Dsa și cari nu pun nicio piedecă pasiunii Dsale atât de îndreptățită și laudată pentru creație.

Cu mult regret trebuie să constatăm că *Saeculum* e o revistă plină de eres, de spirit „luciferic“. Ce să spunem altceva despre ea, când unul dintre colaboratorii ei scrie că „religiosul este un metafizic decăzut“, că el „distruge conceptul de per-

sonalitate“, că „nu prin religios, ci prin metafizic ne apropiem de Dumnezeu“, ș. a.

Deplângem sincer acea rațiune care suferă de atâta orgoliu încât nu-și mai observă defectele, așa după cum detestăm pe orice-om — oricât ar fi de cuminte — când, pentru a se ridica pe sine, lovește în alții, necruțător și pe nedrept.

Informațiuni

■ **CETIRE SAU ROSTIRE LIBERĂ?** S'a pus adeseori întrebarea: E mai bine ca preoții să-și cetească sau să-și rostească liber predicile? La întrebarea aceasta s'au dat multe răspunsuri. S'a căutat mai ales să se justifice în tot felul atât răspunsul în favorul cetirii cât și cel în favorul rostirii libere.

Noi o spunem limpede că, în fața poporului, n'au ce căuta predicile cetite, nici la Sf. Liturghie, nici la Școala de Duminecă, nici la cununii sau înmormântări.

Apostolii și misionarii au vorbit liber. N'au umblat cu scriptele prin buzunare. Un public de oraș, se mai împacă și cu o predică cetită, dar un public dela cartierele orașelor și mai ales dela sate nu se satisface în niciun chip cu cetirea predicilor sau cuvântărilor. Efectul predicilor cetite este dela început diminuat.

Este adevărat că rostirea liberă prezintă multe dificultăți; presupune totdeauna o pregătire mai îndelungată și nu poate avea totdeauna forma literară dorită. Dar în schimb răsplătește prin viața, spontaneitatea, comunicativitatea, căldura și efectul ei.

Dacă sunt și alte păreri, ar fi bine să le auzim.

■ **Bolile și bolnavii** sporesc, dă alarma dl prof. univ. M. Kernbach, într'un articol publicat în revista „Luceafărul“ dela Sibiu. Deși sporesc medicii și îngrijitorii bolnavilor, Inaltele Academii, clinicile, laboratoarele și spitalele, — durerea și degenerarea omului este tot mai mare. Deși civilizația asigură media unei vieți mai lungi, decât în trecut, anii în plus se răscumpără cu un număr mai mare de boli.

În America, în fiecare clipă, este sub tratament medical: o persoană din 100 pentru boli venerice, una la 200 pentru tuberculoză, una la 400 pentru tulburări mintale. În toată America sunt anual 100.000.000 bolnavi.

În Germania, la 65.000.000 locuitori sunt 12.000.000 infirmi și debili mintali și corporali.

În România, după datele Institutului central

de Statistică din 1939, la 14.405.989 locuitori din mediul rural au fost 5.657.728 bolnavi.

După datele Asigurărilor Sociale, mult mai precise, la un număr de 974.488 membri asigurați, care împreună cu familiile lor fac aproape 3.500.000 persoane, au fost în 1939: 6.321.104 consultații, ceea ce înseamnă că în asigurări avem un individ bolnav de două ori pe an, mai mult cu unul ca în America, și mai înseamnă că tot așa de rău stăm cu morbiditatea, ca și cu mortalitatea.

În fața acestor cifre, semne de tot mai vădită decadență, există un singur leac sigur, un singur antidot, prea mult desconsiderat:

Morala, morala evanghelică, morala religiei creștine, propagată cu mai mult zel și *trăită*. E cel mai eficace mijloc preventiv împotriva bolilor și cel mai sigur izvor de sănătate.

■ **Treceri la ortodoxie.** În parohia Zăbrani au trecut dela uniți la ort. rom., pe baza declarațiilor făcute la oficiul stării civile, următorii credincioși: Hodoșan Maria, Flori Vasile, Vițel Vasile, Secoșan Mihai și Maria Crețu.

Dumnezeu să le lumineze tuturor calea pentru a ajunge la dreapta credință întru Hristos Domnul Nostru.

M. A.

Școala de Duminică

10. Program pentru Dum. 7 Martie 1943.

1. *Rugăciune*: „Tatăl nostru...” (cântat).
 2. *Cântare comună*: 1. Fericiți veți fi... 2. Bucurați-vă și vă veseliți...
 - 3-4. *Cetirea Evangheliei* (Matei 6, 14-21) și *Apostolului* (Romani 13, 11-14, 4) zilei, cu tâlcuire.
 5. *Cântare comună*: „Doamne, buzele mele vei deschide...” (Priceasnă).
 6. *Cetire din V. T.*: Pierirea Sodomei (Facere c. 18, 20-19, 29). (Se poate omite: 19, 4-14).
 7. *Povește morale*: Ferirea de preacurvie. (Pildele lui Solomon c. 7).
 8. *Intercalații*: (Poezii rel. etc).
 9. *Cântare comună*: „Văzut-am lumina cea adevărată...” (Dela Sf. Liturghie).
 10. *Rugăciune*: „Invrednicește-ne pre noi Doamne...” dela Utrenie. (Ceaslov pg. 72).
- (A se vedea „Instrucțiunile” din Nr. 1-1943).

A.

Concurse

Se publică concurs *din oficiu*, cu termen de 15 zile, cu salariul dela Stat, pen ru îndeplinirea următoarelor parohii:

I. Parohii de clasa I (primă).

1. Arad-Șega, protopopiatul Arad.
2. Bârzava II, protopopiatul Radna.
3. Buteni III, protopopiatul Buteni.
4. Macea I, protopopiatul Arad.

II. Parohii de clasa II (doua).

1. Ignești, protopopiatul Buteni
2. Slatina de Criș, protopopiatul Buteni.
3. Vața de jos, protopopiatul Halmagiu.

III. Parohii de clasa III (treia)

1. Iercoșeni, protopopiatul Buteni.

Cererile de concurs, se vor înainta Consiliului Eparhial, însoțite de actele necesare.

Dela recurenți se cere a avea cvalificațiunea corespunzătoare clasificării parohiei.

Arad, din ședința Consiliului Eparhial dela 16 Februarie 1943.

† Andrei
Episcop.

Traian Cibian
consilier, referent eparhial.

2-2

Nr. 704-1943.

Se publică concurs repetit, cu termen de 15 zile, pentru întregirea prin alegere a parohiei Conop, protopopiatul Radna.

Venite:

1. Sesiunea parohială,
2. Casa parohială,
3. Stolele legale,
4. Birul legal și compentința de lemne după sesiune.
5. Salariul dela Stat.

Parohia este de *clasa I (primă)*.

Dacă nu este nici un singur candidat de clasa primă, se adm't și reflectanți cu cvalificațiune de cl. doua.

Cererile de concurs, însoțite de actele necesare, se vor înainta Consiliului Eparhial din Arad.

Reflectanții se vor prezenta, în timpul concursului, cu aprobarea protopopului tractului sau a Consiliului Eparhial, în sfânta biserică din Conop, pentru a servi, cânta, predica și a face cunoștință cu alegătorii.

Arad, din ședința Consiliului Eparhial dela 16 Februarie 1943.

† Andrei
Episcop.

Traian Cibian
consilier, referent eparhial.

2-2